

Noblețea Dreptului

Nobility of Law

Prof. univ. dr. **Iulia Antoanella MOTOC**

Judecător al Curții Penale Internaționale

Fost judecător al Curții Europene a Drepturilor Omului

Sunt deosebit de onorată să primesc acest titlu din partea Universității din Timișoara – Timișoara nu este doar orașul în care m-am născut și mi-am petrecut primii ani de viață, ci și orașul în care părinții mei au absolvit Facultatea și s-au căsătorit, mama, filolog, profesoară de limba română, și tata, conferențiar la Politehnică. Timișoara este locul în care părinții mei au legat prietenii, în mare parte cu lumea artistică, culturală și intelectuală a orașului, unele prietenii urmându-i la București. Am avut șansa să cresc la București într-o casă plină de cărți din toate specialitățile și de prietenii părinților din Timișoara și Ardeal.

Încercând astăzi să schițez câteva cuvinte despre Noblețea dreptului, am pornit de la cartea filosofului culturii Rob Riemen, *Noblețea spiritului*¹, care se deschide cu relatarea unei întâlniri de dată recentă a autorului cu Elisabeth Mann Borgese, fiica mai mică a lui Thomas Mann, specialistă în dreptul și politica protecției mediului înconjurător. Mai importantă decât întâlnirea cu Elisabeth Mann Borgese este întâlnirea lui Riemen cu un personaj aparent obscur, pianistul de talent Joseph Goodman, venit în America pe același vapor. Din cauza firii sale care nu suporta compromisurile, el renunțase la cariera de pianist și devenise anticar. Spre sfârșitul vieții, el compune o cantată simfonică: *Noblețea spiritului*. Riemen primește în dar de la Joseph Goodman această cantată. Pentru Riemen, dar și pentru Goodman, viața este o căutare a adevărului, a iubirii, a frumuseții, a bunătății și a libertății; viața este arta devenirii umane prin cultivarea sufletului uman. Toate acestea sunt exprimate în sintagma *Noblețea spiritului*.

În 1939, Thomas Mann publica foarte limitat în germană, fiind tradus în engleză cu ocazia izbucnirii celui de-al Doilea Război Mondial. „Diser Krieg”², eseul lui Mann, este, în primul rând, din partea scriitorului refugiat în Statele Unite, un apel disperat: „Bieți germani, ce sentimente aveți despre acest rol mesianic care v-a fost încredințat, nu de Dumnezeu, nu de destin, ci de o mână de ticăloși fără creier?” Mann, cunoscut conservator, îndrăznește să susțină abandonarea unui „conservatorism european dezastruos”, bazat pe „neamestecul” rezultat din „suveranitatea absolută a statelor-națiune”, deoarece acest spirit învechit se opune, după el, evoluției umanității. Într-o „alianță a libertății și egalității”, legată de progresul democrației, explică el, „centrul de greutate tinde mai mult spre egalitate, spre dreptate economică, conform unei mișcări care merge de la individ spre social”.

Când a invadat Ucraina la 24 februarie 2022, Rusia a lansat cel mai mare război terestru din Europa de la cel de-al Doilea Război Mondial încoace. Războiul, care se află acum în cel

---

¹ Rob Riemen, *Noblețea spiritului* (Curtea Veche Publishing, 2008).

² Thomas Mann, *This War*. London: Secker & Warburg, 1940.

de-al treilea an, reprezintă o încălcare flagrantă și continuă a interdicției din Carta ONU privind utilizarea forței împotriva integrității teritoriale a unui stat suveran. Mai întâi, mecanismele Cartei ONU nu au funcționat, Consiliul de securitate fiind blocat de veto. O întrebare pe care mi-am pus-o în prima mea teză de doctorat se referea la interpretarea de către Consiliul de Securitate ONU, un organ politic, a dispozițiilor Cartei ONU care se referă la interzicerea recursului la forță în dreptul internațional. Dar în acest caz, ele nici măcar nu există, ca să ne putem pune întrebarea eficienței lor. Prin Ordinul din 16 martie 2022, Curtea Internațională de Justiție a indicat deja printre măsurile sale provizorii că „Federația Rusă va suspenda imediat operațiunile militare pe care le-a început la 24 februarie 2022 pe teritoriul Ucrainei”. În 2022, 33 de state au depus declarații de intervenție – dintre care 32 au fost considerate admisibile de Curtea Internațională de Justiție în etapa obiecțiilor preliminare pentru a discuta chestiunea competenței Curții. În 17 martie 2023, Camera preliminară II a Curții Penale Internaționale a emis mandate de arestare pentru două persoane în contextul situației din Ucraina: domnul Vladimir Vladimirovici Putin și doamna Maria Alekseyevna Lvova-Beleva. Așa cum știm prea bine, niciuna nu a fost executată.

Totuși, Rusia s-a confruntat cu sancțiuni fără precedent – rămâne, însă, chestiunea eficienței lor. Din punct de vedere juridic, războiul a reînnoit o dezbatere de lungă durată cu privire la rolul pe care îl pot juca statele terțe – adică statele care nu au suferit ele însele niciun prejudiciu direct și material – în apărarea intereselor statelor victime. Aici, oferim o explicație a motivelor pentru care aceste sancțiuni sunt legale în calitate de „contramăsuri colective”, un argument care a început să aibă implicații nu doar pentru Ucraina și conflictul Israel-Palestina, ci și pentru răspunsurile internaționale la o serie de încălcări ale dreptului internațional.

Timp de ani de zile, mulți au presupus că numai un stat care a suferit un prejudiciu ca urmare a unei acțiuni ilicite a unui alt stat poate lua contramăsuri ca răspuns. Cu toate acestea, Comisia de drept internațional nu a fost niciodată pe deplin clară în această privință.

Conceptul de obligații „datorate comunității internaționale în ansamblul său”, cunoscut în jurisprudența Curții Internaționale de Justiție sub numele de obligații *erga omnes*, oferă o cale către contramăsuri colective care se apropie de esența doctrinei existente în materie. O încălcare a unei obligații *erga omnes* aduce atingere intereselor juridice ale fiecărui stat; cu alte cuvinte, provoacă un prejudiciu juridic care nu depinde de faptul că statul respectiv a suferit un prejudiciu direct, material, ca urmare a încălcării. În hotărâri, de la Barcelona Traction până la Gambia/Myanmar și acum în Africa de Sud-Israel, Curtea Internațională de Justiție a afirmat în mod repetat existența obligațiilor *erga omnes* (sau *erga omnes partes*, în acest din urmă caz, în care sunt în joc norme convenționale, mai degrabă decât cutume).

Provocarea reparațiilor de război în cazul invaziei este potrivită pentru aplicarea contramăsurilor colective. Deja, înghețarea pe scară largă a activelor occidentale trebuie să se bazeze implicit pe doctrina contramăsurilor, pentru a evita angajarea răspunderii statului în legătură cu abrogarea imunității suverane. Susținătorii Ucrainei ar putea să se bazeze însă pe doctrina contramăsurilor colective pentru a merge mai departe, extinzând înghețarea dincolo de conflict, cu excepția cazului în care și până când Rusia își îndeplinește obligația

de reparare a prejudiciilor față de Ucraina. Această obligație de reparații poate fi concepută ca *erga omnes*³.

În 1922, Hans Morgenthau⁴, autorul de care m-am ocupat extensiv în a doua mea teză de doctorat, dedicată eticii în dreptul internațional, jurist dezamăgit de drept, scria: „[...] speranțele mele pentru viitor se îndreaptă în două direcții: sper la ridicarea presiunii la care sunt expus de către mediul social și sper să găsesc o direcție și un scop pentru activitățile mele viitoare. Personalitățile libere și drepte cresc doar în aer curat și proaspăt. [...] Doar această speranță îmi dă curajul de a mă angaja într-o altă speranță, care este chiar mai puțin întemeiată în realitate decât cealaltă. Voi ajunge în curând într-un punct al vieții mele în care va trebui să aleg între două tipuri de activitate: una duce la un câmp unde oamenii, an de an, în ritm monoton, semănând și recoltând, economisind și consumând [...] cealaltă speranță pentru viitorul meu. Aceasta de a putea lucra în slujba unei idei mărețe, de a crește odată cu munca, de a deveni eu însumi mai mare în lupta cu cei mai buni și apoi de a putea spune la sfârșit: mor, dar aici rămâne ceva care este mai important decât viața și care va dura mai mult decât trupul meu; munca mea”.

Aparent, idealurile lui Riemen și ale lui Morgenthau se aseamănă. În realitate, ei sunt fundamental deosebiți. În acest sens, războiul are un rol dominant și face parte din forțele naturale și imuabile care, în ochii lui Morgenthau, nu trebuie contracarate, ci folosite. Așa cum știm, Hans Morgenthau este creatorul realismului în relațiile internaționale, singurul teoretician realist care și-a început cariera ca jurist. Potrivit lui Morgenthau, criteriul „prieten-inamic” folosit de Carl Schmitt reprezintă o tautologie și, prin urmare, nu poate reprezenta un criteriu pentru politică, cel puțin în ceea ce privește relațiile internaționale. Morgenthau nu se distanțează radical de Schmitt atunci când formulează voința fiecărui stat de a-și crește puterea ca criteriu aplicabil relațiilor internaționale – „întreaga politică externă nu este altceva decât voința de a menține, spori sau afirma puterea”. Clișeul atașat în mod obișnuit teoriei realismului în relațiile internaționale este cel al scepticismului moral. Interesul scăzut al filosofiei politice pentru acest domeniu devine responsabil și direct legat de influența pe care autorii istoriciști o au asupra relațiilor internaționale. Retorica filosofică antiteoretică este, de asemenea, asociată cu historicismul.

Potrivit lui Kant, ideea de pace este un ideal regulator spre care trebuie să ne străduim. Este construit și nu poate fi decretat. Războiul devine, astfel, un subiect de veto moral, pacea – un imperativ al rațiunii politice, o datorie politică. În *Proiectul pentru pacea perpetuă*, Kant susține că pacea stabilă poate veni numai atunci când toate națiunile pământului sunt astfel de republici, guvernate de cetățeni care văd că securitatea proprietății lor este obținută numai în temeiul statului de drept universal, mai degrabă decât de conducători care pot întotdeauna vedea un stat vecin ca pe o potențială completare a proprietăților lor personale. Dar, în opinia lui Kant, nici măcar o federație mondială a republicilor nu poate garanta pacea mondială: o astfel de federație oferă condițiile necesare

³ Oana A. Hathaway, *A New Tool for Enforcing Human Rights: Erga Omnes Partes Standing*, Columbia Journal of Transnational Law, Vol. 61, No. 2, Forthcoming, Yale Law School, Public Law Research Paper.

⁴ *Truth and Tragedy: Tribute to Hans J. Morgenthau* (English Edition).

pentru pace, dar pacea poate fi realizată și menținută numai prin alegerea liberă a tuturor acelor politicieni care guvernează republicile – „politicienii morali” – de a face asta.

În *Noblețea spiritului*, Rob Riemen abordează căutarea adevărului și a libertății care a implicat figuri la fel de disparate precum Socrate și Leone Ginzburg, un intelectual evreu italian ucis de naziști. În noiembrie 1943, a fost arestat din nou pentru munca sa la un ziar clandestin pentru rezistență. Fasciștii italieni l-au predat germanilor. Din închisoarea din Roma i-a scris soției sale o scrisoare, care urma să devină ultimul său semn de viață. El a scris despre încercările constante de a-și învinge propriile frici și de a nu fi învins de grija pentru propria sa soartă, ci de a rămâne concentrat asupra a ceea ce se întâmplă cu semenii săi. El a încheiat scrisoarea cu cuvintele „Fii curajos”. Se referea la vitejia socratică: curajul de a fi înțelept; de a deosebi binele de rău; de a fi fidel căutării adevărului. Fii curajos, în sens socratic: aceasta este noblețea dreptului.

Prelegere susținută la Universitatea de Vest din Timișoara în data de 13 mai 2024, cu ocazia decernării titlului de Doctor Honoris Causa Legum Scientiae al universității, acordat la propunerea Facultății de Drept.

I. STUDII. ARTICOLE. COMENTARII

Secțiunea de Drept public

Unele aspecte privind controlul de legalitate a avizului de oportunitate al arhitectului-șef

Some aspects regarding the legality control of the opportunity opinion of the chief architect

Prof. univ. dr. **Anton TRĂILESCU***
Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Drept

Conf. univ. dr. **Alin TRĂILESCU****
Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Drept

Abstract

This study refers to some aspects related to the legal qualification of the opportunity opinion of the chief architect, the conditions of admissibility and the limits of judicial control over this opinion. Following the analysis of these aspects, based on legislation, doctrine and specialized jurisprudence, we concluded that this opinion is a procedural formality, not an administrative act, but which can be subject, under certain special conditions, to the control of the courts.

Keywords: notice of opportunity; the chief architect; urban planning certificate; zonal urban plan; building permit; unjustified refusal; administrative litigation.

Rezumat

Prezentul studiu abordează unele aspecte referitoare la calificarea juridică a avizului de oportunitate al arhitectului-șef, condițiile de admisibilitate și limitele controlului judecătoresc asupra acestui aviz. În urma analizei acestor aspecte, pe baza legislației în vigoare, doctrinei și jurisprudenței de specialitate, am concluzionat că acest aviz este o formalitate procedurală, nu act administrativ, dar care poate fi supus, în anumite condiții speciale, unui control limitat pe calea contenciosului administrativ.

Cuvinte-cheie: aviz de oportunitate, arhitectul-șef, certificat de urbanism, plan urbanistic zonal, autorizație de construire, refuz nejustificat, contenciosul administrativ.

---

* anton.trailescu@e-uvt.ro.

** alin.trailescu@e-uvt.ro.

1. Natura juridică și scopul emiterii avizului de oportunitate al arhitectului-șef

Însăși denumirea atribuită de lege avizului de oportunitate în discuție indică faptul că emitentul acestuia este arhitectul-șef care, potrivit art. 36 alin. (2) din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului¹, are calitatea de conducător al structurii de specialitate în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului din cadrul aparatului consiliilor județene sau al primarilor². Această concluzie rămâne valabilă, chiar dacă art. 32 alin. (1) lit. c) din aceeași lege dispune că avizul de oportunitate se întocmește de structura specializată condusă de arhitectul-șef, iar alin. (2) al aceluiași articol de lege prevede că „în lipsa existenței structurilor de specialitate menționate, avizul de oportunitate va fi emis de structurile responsabile cu urbanismul din cadrul consiliilor județene și aprobat de președintele consiliului județean”. În acest sens, însuși formularul tipizat al avizului de oportunitate (prezentat în Anexa nr. 1 la Normele Metodologice³ de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism) conține mențiunea expresă că avizul în cauză se semnează de către arhitectul-șef în calitatea sa de conducător al structurii de specialitate în domeniul urbanismului.

Cu toate acestea, întrucât arhitectul-șef nu are calitatea de autoritate publică, ci de funcționar public, dacă avizul de oportunitate ar avea natura juridică de act administrativ, ar putea fi pusă în discuție calitatea de autor al acestuia, știut fiind că actele administrative provin de la autoritățile publice (care sunt subiecte de drept public), nu de la funcționarii acestora.

Pentru a stabili însă natura juridică a avizului de oportunitate, vom analiza procedura și scopul emiterii acestuia, precum și caracterul său favorabil sau nefavorabil.

Astfel, în ce privește cadrul procedural al emiterii sale, avizul de oportunitate al arhitectului-șef este prevăzut în mai multe dispoziții ale Legii nr. 350/2001, dintre care cele mai relevante sunt cele ale art. 31⁴ și art. 32⁵, care îl reglementează ca o condiție

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10 iulie 2001.

² Atragem atenția că denumirea de „aparat propriu al primăriilor” folosită în textul art. 36 alin. (2) din Legea nr. 350/2002 a devenit anacronică, denumirea actuală corectă fiind aceea de „aparat de specialitate al primarului” în conformitate cu art. 5 lit. g) C. adm. aprobat prin O.U.G. nr. 57/2019 (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 5 iulie 2019).

³ Aprobate prin Ordinul MDRAP nr. 233/2016 (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 17 martie 2016).

⁴ Astfel, acest text de lege prevede: „Certificatul de urbanism cuprinde următoarele elemente privind:

a) regimul juridic al imobilului – dreptul de proprietate asupra imobilului și servituțile de utilitate publică care grevează asupra acestuia; situarea imobilului – teren și/sau construcțiile aferente – în intravilan sau extravilan; prevederi ale documentațiilor de urbanism care instituie un regim special asupra imobilului – zone protejate, interdicții definitive sau temporare de construire –, dacă acesta este înscris în Lista cuprinzând monumentele istorice din România și asupra căruia, în cazul vânzării, este necesară exercitarea dreptului de preempțiune a statului potrivit legii, precum și altele prevăzute de lege. Informațiile privind dreptul de proprietate și dezmembrările acestuia vor fi preluate din cartea funciară, conform extrasului de carte funciară pentru informare;

b) regimul economic al imobilului – folosința actuală, extrasul din regulamentul local de urbanism aferent planului urbanistic în vigoare la data emiterii, privind funcțiuni permise sau interzise, reglementări fiscale specifice localității sau zonei;

c) regimul tehnic al imobilului – extras din regulamentul local aferent documentației de urbanism aprobate în vigoare, cu precizarea documentației de urbanism în vigoare la data emiterii, a numărului hotărârii de aprobare

procedurală prealabilă aprobării unui plan urbanistic zonal, care poate avea loc fie la inițiativa autorităților administrației publice locale (primarului și consiliului local), fie la inițiativa unei persoane interesate în obținerea unei autorizații de construire pentru a cărei emitere sunt necesare unele modificări ale documentațiilor urbanistice existente, în special a Planului Urbanistic General al unității administrativ-teritoriale.

Astfel, potrivit art. 32 alin. (1) lit. c), *supra cit.*, în această din urmă situație, primarul poate prevedea în certificatul de urbanism⁶, eliberat la solicitarea persoanei interesate, condiția emiterii unui aviz de oportunitate de către arhitectul-șef pe baza unei documentații tehnice⁷ întocmite de către solicitant în care sunt incluse propunerile acestuia de noi

---

și, după caz, perioada de valabilitate, procentul de ocupare a terenului, coeficientul de utilizare a terenului, dimensiunile minime și maxime ale parcelelor, echiparea cu utilități, edificabil admis pe parcelă, circulații și accesuri pietonale și auto, parcaje necesare, alinierea terenului și a construcțiilor față de străzile adiacente terenului, înălțimea minimă și maximă admisă;

d) regimul de actualizare/modificare a documentațiilor de urbanism și a regulamentelor locale aferent – în cazul în care intenția sa nu se încadrează în prevederile documentațiilor de urbanism aprobate, informarea solicitantului cu privire la:

1. imposibilitatea modificării prevederilor documentațiilor aprobate;

2. necesitatea obținerii unui aviz de oportunitate în condițiile prezentei legi;

3. posibilitatea elaborării unei documentații de urbanism modificatoare, fără aviz de oportunitate conform prezentei legi”.

⁵ Acest articol de lege prevede, în alin. (1): „În cazul în care prin cererea pentru emiterea certificatului de urbanism se solicită o modificare de la prevederile documentațiilor de urbanism aprobate pentru zona respectivă sau dacă condițiile specifice ale amplasamentului ori natura obiectivelor de investiții o impun, autoritatea publică locală are dreptul ca, după caz, prin certificatul de urbanism:

a) să respingă în mod justificat cererea de modificare a prevederilor documentațiilor de urbanism aprobate;

b) să condiționeze autorizarea investiției de elaborarea și aprobarea de către autoritatea publică locală competentă a unui plan urbanistic zonal;

c) să condiționeze autorizarea investiției de aprobarea de către autoritatea publică competentă a unui plan urbanistic zonal, elaborat și finanțat prin grija persoanelor fizice și/sau juridice interesate, numai în baza unui aviz prealabil de oportunitate întocmit de structura specializată condusă de arhitectul-șef și aprobat, după caz, conform competenței:

– de primarul localității;

– de primarul general al municipiului București;

– de președintele consiliului județean, cu avizul prealabil al primarului localităților interesate, doar în cazul în care teritoriul reglementat implică cel puțin două unități administrativ-teritoriale;

d) să solicite elaborarea unui plan urbanistic de detaliu;

e) să permită întocmirea documentației tehnice pentru autorizația de construire, fără elaborarea unei documentații de urbanism, în situația construirii pe o parcelă în cadrul unui front preexistent, în care clădirile de pe parcelele adiacente au același regim de înălțime cu cel solicitat”.

⁶ Certificatul de urbanism este prima dintre formalitățile procedurale prealabile emiterii autorizației de construire, fiind definit de art. 29 alin. (1) din Legea nr. 350/2001 ca fiind „actul de informare cu caracter obligatoriu prin care autoritatea administrației publice județene sau locale face cunoscute regimul juridic, economic și tehnic al imobilelor și condițiile necesare în vederea realizării unor investiții, tranzacții imobiliare ori a altor operațiuni imobiliare, potrivit legii”.

⁷ În acest sens, art. 32 alin. (3) din Legea nr. 350/2001 prevede: „Avizul de oportunitate se emite în baza unei solicitări scrise cuprinzând următoarele elemente:

a) piese scrise, respectiv memorii tehnice explicative, care va cuprinde prezentarea investiției/operațiunii propuse, indicatorii propuși, modul de integrare a acesteia în zonă, prezentarea consecințelor economice și

reglementări urbanistice în zona studiată în care se află terenul său (asupra căruia are un drept de proprietate sau de suprafață pentru a putea construi pe acesta).

Această documentație tehnică se analizează în cadrul Comisiei tehnice⁸ de amenajare a teritoriului și urbanism, iar dacă se va constata că propunerile de noi reglementări urbanistice se încadrează în prevederile legii⁹, arhitectul-șef va emite avizul de oportunitate favorabil, iar procedura de elaborare a planului urbanistic zonal va continua cu întocmirea propriu-zisă a proiectului documentației urbanistice respective, informarea publică și organizarea dezbaterilor asupra acestuia în condiții de transparență decizională, potrivit legii¹⁰.

În caz contrar, arhitectul-șef va emite un aviz de oportunitate nefavorabil care pune capăt demersului particularului solicitant de a mai obține aprobarea unui plan urbanistic zonal modificator al regulilor urbanistice și, implicit, posibilității acestuia de a obține autorizația de construire în scopul propus.

Prin urmare, avizul de oportunitate al arhitectului-șef este o opinie¹¹ a unui specialist (cel mai autorizat) în domeniul urbanismului care se emite de acesta prin consultare cu

sociale la nivelul unității teritoriale de referință, categoriile de costuri ce vor fi suportate de investitorii privați și categoriile de costuri ce vor cădea în sarcina autorității publice locale;

b) piese desenate, respectiv încadrarea în zonă, plan topografic/cadastral, cu zona de studiu, conceptul propus – plan de situație cu prezentarea funcțiunilor, a vecinătăților, modul de asigurare a accesurilor și utilităților”.

În continuare, același articol de lege prevede, în alin. (4), care sunt obiectivele ce trebuie stabilite prin avizul de oportunitate solicitat pe baza documentației depuse, acestea fiind următoarele:

- a) teritoriul care urmează să fie reglementat prin Planul urbanistic zonal;
- b) categoriile funcționale ale dezvoltării și eventualele servituți;
- c) indicatorii urbanistici obligatorii – limitele minime și maxime;
- d) dotările de interes public necesare, asigurarea accesurilor, parcajelor, utilităților;
- e) capacitățile de transport admise.

⁸ Astfel, art. 36 alin. (5) din Legea nr. 350/2001 prevede că „în activitatea lor, arhitecții-șefi sunt sprijiniți de Comisia tehnică de amenajare a teritoriului și urbanism, comisie cu rol consultativ care asigură fundamentarea tehnică de specialitate în vederea luării deciziilor”, iar, în continuare, art. 37 alin. (1¹) din aceeași lege prevede că „membrii comisiei sunt specialiști atestați din domeniul urbanismului, arhitecturii, monumentelor istorice, arheologiei, precum și din domeniul sociologiei, economiei, geografiei, inginerii constructori, inginerii de rețele edilitare, transport”.

⁹ Astfel, art. 32 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 350/2001 prevede că prin Planul urbanistic zonal se pot aduce următoarele modificări reglementărilor din Planul urbanistic general, putând fi stabilite reglementări noi cu privire la: regimul de construire, funcțiunea zonei, înălțimea maximă admisă, coeficientul de utilizare a terenului (CUT), procentul de ocupare a terenului (POT), retragerea clădirilor față de aliniament și distanțele față de limitele laterale și posterioare ale parcelei;

¹⁰ A se vedea, în acest sens, dispozițiile art. 57-61 din Legea nr. 350/2001 privind obligația autorităților publice locale de a asigura informarea și participarea publicului în procesul decizional privitor la activitățile de amenajare a teritoriului și urbanism.

¹¹ Acest aviz de oportunitate prevăzut de art. 32 din Legea nr. 350/2001, emis pe baza documentației solicitantului pentru modificarea unor reglementărilor urbanistice existente (PUG), nu se confundă cu avizul tehnic al arhitectului-șef prevăzut de art. 37 din Legea nr. 350/2001, acesta din urmă fiind dat asupra documentației urbanistice propriu-zise (PUZ) în care sunt preluate condițiile stabilite în avizul de oportunitate, chiar dacă și acest din urmă aviz este emis de către arhitectul-șef în urma analizei documentației urbanistice

Comisia tehnică de amenajare a teritoriului și urbanism în cadrul căreia se analizează și se dezbate documentația cu modificările urbanistice propuse de către solicitant.

Cu alte cuvinte, avizul de oportunitate nu este un act administrativ propriu-zis pentru că, și în cazul în care acesta va fi favorabil, nu produce prin el însuși efecte juridice concrete, în sensul de a da naștere unui drept de construire în favoarea particularului solicitant și, respectiv, unei obligații corelative a consiliului local de a aproba necondiționat planul urbanistic zonal pentru care a fost emis avizul favorabil sau a obligației primarului de a emite automat autorizația de construire în condițiile solicitate de către particularul în cauză.

De asemenea, așa cum am arătat, avizul de oportunitate nu poate fi calificat act administrativ nici prin prisma emitentului său care nu are calitatea de autoritate publică (subiect de drept administrativ) care să poată emite acte administrative, ci arhitectul-șef este un funcționar public¹² de conducere în cadrul aparatului consiliului județean sau al aparatului de specialitate al primarului. Așa se explică faptul că, potrivit art. 32 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 350/2001, avizul de oportunitate al arhitectului-șef se aprobă de către primar ori, după caz, de către Primarul Municipiului București sau președintele consiliului județean (cu avizul prealabil al primarilor localităților interesate, în cazul în care teritoriul reglementat implică cel puțin două unități administrativ-teritoriale).

Prin urmare, deși emitentul avizului de oportunitate este arhitectul-șef, această formalitate procedurală prealabilă și efectele sale aferente sunt asumate (însușite) de către primar, în calitatea sa de autoritate executivă a administrației publice locale, intrând în categoria formalităților procedurale complexe.

Unele dintre aceste efecte sunt consecința refuzului emiterii avizului de oportunitate, iar altele derivă din emiterea avizului de oportunitate nefavorabil. Astfel, în practică se întâlnesc situații în care unor solicitanți li se impun condiții nelegale spre a fi incluse în documentația pentru emiterea avizului de oportunitate ca, de exemplu, cedarea terenului fără plată în favoarea unității administrativ-teritoriale pentru lărgirea arterelor de circulație rutieră sau crearea unor accese la terenurile învecinate, iar neacceptarea condițiilor impuse este urmată de refuzul emiterii avizului de oportunitate sau emiterea unui aviz nefavorabil.

(PUZ) de către Comisia tehnică de amenajare a teritoriului și urbanism, ca organ consultativ cu atribuții de analiză, expertizare tehnică și consultanță, compusă din specialiști în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului.

¹² A se vedea, în acest sens, și art. 36¹ alin. (1) din Legea nr. 350/2001 care prevede: „Funcția de arhitect-șef este ocupată, în condițiile legii, de un funcționar public, având formația profesională după cum urmează:

a) de arhitect diplomat sau urbanist diplomat, arhitect sau urbanist absolvent cu licență și master ori studii postuniversitare în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, la nivelul județelor, municipiilor reședință de județ, municipiului București și sectoarelor municipiului București;

b) de arhitect diplomat, urbanist diplomat sau de conductor arhitect, precum și de inginer în domeniul construcțiilor sau inginer cu specialitatea inginerie economică în construcții, absolvenți ai cursurilor de formare profesională continuă de specialitate în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și autorizării construcțiilor, la nivelul municipiilor, altele decât cele prevăzute la lit. a), și orașelor;

c) de arhitect diplomat, urbanist diplomat sau de conductor arhitect, precum și de inginer sau subinginer în domeniul construcțiilor sau inginer cu specialitatea inginerie economică în construcții, absolvenți ai cursurilor de formare profesională continuă de specialitate în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și autorizării construcțiilor, la nivelul comunelor.